

Határozatok Tára

C–284/16. sz. ügy

**Slowakische Republik
kontra
Achmea BV**

(a Bundesgerichtshof [Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A Holland Királyság és a Szlovák Köztársaság között még hatályban lévő, a Holland Királyság és a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság között 1991-ben kötött kétoldalú beruházási megállapodás – Valamely szerződő fél beruházója számára a másik szerződő féllel szembeni jogvita választottbíróság előtti rendezésének lehetőségét biztosító rendelkezés – Az EUMSZ 18., EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkel való összeegyeztethetőség – A »bíróság« fogalma – Az uniós jog autonómiája”

Összefoglaló – A Bíróság ítélete (nagytanács), 2018. március 6.

1. *Nemzetközi megállapodások – Megkötés – Az uniós jogrend autonómiája tiszteletben tartásának biztosítására vonatkozó kötelezettség – Terjedelem*

(EUSZ 2. cikk, EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés, első albekezdés, és EUSZ 19. cikk; EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk)

2. *Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések – A Bírósághoz fordulás – Az EUMSZ 267. cikk értelmében vett tagállami bíróság – Fogalom – Valamely tagállam igazságszolgáltatási rendszerének részét nem képező választottbíróság – Kizártság*

(EUMSZ 267. cikk)

3. *Nemzetközi megállapodások – A tagállamok megállapodásai – Valamely tagállam által az uniós csatlakozását megelőzően kötött megállapodások – A Holland Királyság és a Szlovák Köztársaság közötti kétoldalú beruházási megállapodás – Valamely szerződő fél beruházója számára a másik szerződő féllel szembeni jogvita választottbíróság előtti rendezésének lehetőségét biztosító rendelkezés – Uniós jogi kérdésekben előzetes döntéshozatal keretében a Bírósághoz való fordulás lehetőségének hiánya – Megengedhetetlenség – Az uniós jog autonómiájának megsértése*

(EUMSZ 267. cikk és EUMSZ 344. cikk)

1. Lásd a határozat szövegét.

(lásd: 32., 34–37. pont)

2. Az uniós jogot ugyanis az a sajátosság jellemzi, hogy a Szerződések által alkotott önálló jogforrásból származik, hogy a tagállamok jogához viszonyítva elsőbbséggel bír, valamint hogy az állampolgáraikra és magukra a tagállamokra is alkalmazandó rendelkezések sora közvetlen hatállyal rendelkezik. E

jellegzetességek egymással kölcsönösen összefüggő, magát az Uniót és a tagállamait viszonyosan, valamint a tagállamokat egymással összekötő elvek, szabályok és jogviszonyok strukturált hálózatát hozták létre (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 165–167. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig az uniós jog – tekintettel a jelen ítélet 33. pontjában említett jellegére és jellemzőire – egyszerre minősül a hatályos tagállami jogszabályok részének, valamint a tagállamok közötti nemzetközi megállapodásból származó jognak.

E kettősségből adódóan a BIT 8. cikke szerinti választottbírósnak adott esetben az uniós jogot, és különösen az alapvető szabadságokkal – így a letelepedés szabadságával és a tőke szabad mozgásával – kapcsolatos rendelkezéseket is értelmeznie, vagy akár alkalmaznia kell. Másodszor, ezért meg kell vizsgálni, hogy a BIT 8. cikke szerinti választottbírósnak az uniós bírósági rendszer része-e, és különösen hogy az EUMSZ 267. cikk értelmében vett tagállami bíróságnak tekinthető-e. Márpedig az alapeljárásban a választottbírósnak nem képezi a Hollandiában és Szlovákiában létrehozott bírósági rendszer elemét. Egyébiránt a BIT 8. cikke létrejöttének éppen az az egyik legfontosabb oka, hogy e bíróság az említett két tagállam bíróságaihoz képest eltérő jelleggel rendelkezik. Az alapeljárásban szóban forgó választottbírósnak e jellemzője miatt a bíróság semmi esetre sem minősülhet az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „tagállami” bíróságnak.

(lásd: 33., 41–43., 45. és 46. pont)

3. Az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a tagállamok között létrejött nemzetközi megállapodásban szereplő, a Holland Királyság és a Cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság között a beruházások elősegítéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás 8. cikkéhez hasonló olyan rendelkezés, amelynek értelmében e tagállamok egyikének beruházója a másik tagállamban létesített beruházásokra vonatkozó vita esetén ezen utóbbi tagállammal szemben választottbírósnak előtt indíthat eljárást, amely bíróság hatáskörét e tagállam köteles elfogadni.

Kétségtelen, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az olyan nemzetközi megállapodás, amely rendelkezik saját rendelkezéseinek értelmezésére hivatott bíróság létrehozásáról, és amelynek határozatai kötik az intézményeket, beleértve a Bíróságot is, főszabály szerint nem összeegyeztethetetlen az uniós joggal. Ugyanis az Unió hatásköre a nemzetközi kapcsolatok terén, valamint a nemzetközi megállapodások megkötésére vonatkozó joga szükségszerűen kiterjed arra is, hogy önmagát olyan bíróság határozatainak vesse alá, amelyet ilyen megállapodások alapján hoznak létre vagy jelölnek ki az utóbbiak rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása érdekében, feltéve hogy nem sérül az Unió vagy az uniós jogrend autonómiája (lásd ebben az értelemben: 1991. december 14-i 1/91 [EGT-Megállapodás – I] vélemény, EU:C:1991:490, 40. és 70. pont; 2011. március 8-i 1/09 [A szabadalmi jogviták rendezésére szolgáló egységes rendszer létrehozásáról szóló megállapodás] vélemény, EU:C:2011:123, 74. és 76. pont; 2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 182. és 183. pont). Ugyanakkor a jelen esetben azon túl, hogy a BIT 8. cikke szerinti választottbírósnak hatáskörébe tartozó jogviták mind e megállapodás, mind az uniós jog értelmezésére vonatkozhatnak, egy olyan megállapodás rendelkezik e jogvitáknak az uniós bírósági rendszeren kívüli szervezet elé terjesztésének lehetőségéről, amelyet nem az Unió, hanem a tagállamok kötöttek. Márpedig az említett 8. cikk a természeténél fogva veszélyeztetheti – a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvén túl – a Szerződések által létrehozott jog sajátos jellegének megőrzését, amelyet az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás biztosít, és ezért nem egyeztethető össze a lojális együttműködésnek a jelen ítélet 34. pontjában felhívott elvével. E körülmények között a BIT 8. cikke sérti az uniós jog autonómiáját.

(lásd: 57–60. pont és a rendelkező rész)